

Błazek

Sołtys

Renata Zyśko

Błazek 48 , 23-320 Batorz

Historia i dziś

Po zagładzie Majdanu Batorskiego ,który był utożsamiany z Błazkiem w 1711 r. osadnictwo w obawie przed nawrotem choroby zostało zaniechane a zapowietrzone zagrody spalone.

Wieś Błazek w obecnych granicach nie jest kontynuacją wcześniejszej osady. Obecny układ wsi jest bowiem przesunięty około 2 do 3 km na południowy wschód od starej osady. Potwierdzają to także używane przez pewien czas nazwy „Majdan Batorski” przemienienie jako „Majdan” i „Jarowy grunt” oraz „Majdan Błazek” używany już powszechnie po roku 1800.

Około 1750 r. według zapisów parafialnych w księgach metrykalnych parafii Batorz oraz archiwów AOZ Majdan Batorski pojawia się jako duża i ludna wieś. W roku 1765 istniała duża potażernia położona prawdopodobnie w środku wsi w tym miejscu w latach 80-tych XX w. znajdowała się buchta. Do dziś znajdują się tam duże ilości popiołu a gospodynie kopią tam ziemię do kwiatów doniczkowych. W okresie późniejszym po zaniechaniu produkcji potażu z powodu braku drewna mógł być w tym miejscu browar o czym wspominają zapiski z roku 1797 (AOZ).

Zasiedlanie wsi przez młode małżeństwa, dzięki dużej rozrodczości i braku chorób było bardzo dynamiczne. Jako że w roku 1787 wieś liczyła już 701 mieszkańców. Jednak w ciągu następnych 30 lat liczba ludności gwałtownie spadła osiągając 1827 r. 375 osób. Na ten stan rzeczy mogło wpłynąć kilka czynników, przede wszystkim choroby a zwłaszcza febra, która dziesiątkowała głównie dzieci, w latach 1801 - 1814.

Obok tego powodem ubytku ludności było wyodrębnienie się Aleksandrówki, ze względu na regulacje administracyjne 1827 r. a także wojny napoleońskie gdyż do służby powoływano młodych chłopaków. Dopiero pod koniec XIX w. liczba ludności przekroczyła 700 osób. W latach 80-tych XIX w. do wsi Błazek przyjechał przedstawiciel rosyjskich władz oświatowych, zachęcał mieszkańców aby wyrazili zgodę na budowę szkoły, jednak takiej zgody nie było i dlatego szkoła która miała powstać w Błazku, powstała w Stróży.

Pierwsza III oddziałowa szkoła w Błazku mieściła się naprzeciwko sadzawki w budynku Ordynacji - obecnie posesja Kostrzewów.

Szkołę prowadziła tylko jedna nauczycielka, później nauczycielem był Józef Baran, mieszkał u rodziny Jagielów. Przed formalnym istnieniem szkoły dzieci wiejskie w ich własnych domach uczył przed I Wojną Światową nauczyciel samouk Tylus Wojciech.

Powszechnie mieszkańcy Błazka korzystali z wody zaskórnej, która mogła być zakażona, głębsze studnie mające wodę lepszej jakości były w miejscu gdzie jest obecnie kościół, oraz na posesji Jaworskich. W miesiącach czerwiec i lipiec 1915 r. pomiędzy lasem a wsią toczyły się zacięte boje w których zginęło ok. 100 żołnierzy, Rosjan i Austriaków.

Do maja 1926 r. Błazek należał do odległej o 9 km. gminy Brzozówka, a w roku 1926 wszedł w skład nowo utworzonej gminy Batorz. Ochotnicza Straż Pożarna w Błazku powstała w 1931 r. po pożarze który zniszczył zabudowania Sokoła Szymona. Założycielami straży byli: Baran Józef - nauczyciel i Koguc Szymon - rolnik z Błazka.

W roku 1934 została zakupiona ręczna sikawka, za pieniądze z rozebranej i sprzedanej karczmy, która istniała w Błażku w 1827 r. Sprzęt strażacki był przechowywany w prywatnych poddaszach i stodołach członków straży. Dopiero po wojnie zakupiono od rolnika nazwiskiem Biały drewnianą stodołę w której przechowywano sprzęt i organizowano zabawy taneczne.

Przed II Wojną Światową istniały w Błażku dwie orkiestry dęte. Jedna pod nazwą "Mazurów", druga "Tylusów". Po stopniowej zmianie składu z orkiestry Mazurów wyłoniła się orkiestra "Małków", istniejąca do około 1970 roku, a z orkiestry Tylusów wyłoniła się orkiestra "Panków" istniejąca do połowy lat 80-tych.

Przed II Wojną Światową istniało w Błażku kilka wiatraków, które produkowały ospę dla inwentarza i mąkę razową na chleb. Jeden z nich na polu Sokoła Bronisława, jego właścicielem był Rutkowski. Tuż przed wojną rozebrali go Sokołowie, Drugi wiatrak istniejący w odległości ok.300 m. miał na swoim polu Sulowski Wawrzyniec. W czasie gwałtownej burzy w 1939 r. został zniszczony i rozebrany.

Trzeci wiatrak istniał u Jagiely Aleksandra, po wojnie Jagieło wspólnie z młynarzem z Szastarki zamierzała kupić walce do produkcji mąki pyłkowej, lecz w skutek rezygnacji współnika z Szastarki modernizacji zaniechano. Dlatego do końca lat 60-tych produkował razówkę, a w zabudowaniach gospodarczych także kaszę. W związku z dużym zapotrzebowaniem na olej jadalny z lnu podczas okupacji istniała u Ożoga olejarnia, którą zlikwidował w latach 50-ych XX w.

Przed II Wojną Światową istniała także w Błażku cegielnia polowa u Sulowskiego Wawrzyńca, obecnie posesja Sosnowki Eugeniusza. Została zlikwidowana ze względu na słabą jakość cegły. W okresie międzywojennym ze względu na brak opieki lekarskiej i epidemie istniała duża śmiertelność ludności w różnym wieku. Bezpośrednio po I Wojnie Światowej grasowała grypa „hiszpanka” później szkarlatyna i gruźlica. Ze względu na duże zagęszczenie i niewielkie powierzchnie gospodarstw powszechne było ubóstwo wśród ludności. Kilka rodzin wyjechało za „chlebem” do Ameryki, niektórzy zarobili trochę pieniędzy i powrócili.

W okresie wojny i okupacji w Błażku nie istniały organizacje o charakterze narodowo - wyzwoleniczym natomiast wieś była atakowana przez grupy zwane „bandami”, których celem był rabunek mienia mieszkańców zarówno pochodzących z Błażka jak i miejscowości ościennych. Osoby należące do AK, oraz próbujące zaprowadzić porządek były narażone na szykany, pobicia a nawet śmierć ze strony tych bojówek.

Najtrudniejsze zadanie podczas okupacji mieli do spełnienia sołtysi, musieli wyznaczać osoby do transportowania n.p. urzędników, czy Niemców a niekiedy i partyzantów, brali udział przy konfiskacie mienia rolników w ramach kontyngentu, oraz udzielać informacji Niemcom o bandach i partyzantach, a partyzantom o zamiarach Niemców. Osoby które odmawiały lub nie mogły oddać kontyngentu mogły być narażone na represje Niemców. M.in. zagrożono spaleniem zabudowań Kędziory Piotra za takie nieposłuszeństwo jednak strażacy rozebrali te budynki zanim przybyli Niemcy.

Z kolei posiadający sklep Baran Paweł który odmówił wydania bandom alkoholu i jedzenia , zabudowania jego zostały spalone (marzec 1944). Największa tragedia rozegrała się w dniach 4-5 listopada 1942 r. w tym czasie Niemcy złapali i wywieźli do obozów koncentracyjnych dwa wagony ludzi 50-60 osób, z których część mogło uciec. Na miejscu zastrzelili również około 30 osób.

W końcu lipca 1944 r. do Błażka zbliżał się front rosyjsko-niemiecki. W czasie walk spłonęło kilkanaście zabudowań od pocisków zapalających. Pozostawiony zaminowany samochód niemiecki spowodował śmierć kilku osób, które próbowały zabrać części z tego samochodu.

W okresie międzywojennym i po wojnie kilka rodzin z Błażka posiadało warsztaty tkackie, które produkowały głównie płótno lniane oraz derki chodniki itp. M.in. warsztaty takie były u rodzin: Sokołów, Paździerzów, Wosiów, Tylusów, Smyłów i Pastuchów. Było także kilka brygad cieśli min. "Czarne Sokoły", brygada Pizonia Leona i Kędziorów.

W okresie bomu budowlanego lata 60 i 70-te ubiegłego wieku oraz obecnie pracowały i pracują liczne brygady murarzy. Szyciem kozuchów w latach 70 - 80-tych zajmowały się rodziny: Skrzypka Leona, Skrzypka Stefana i Wosia Bronisława. Kuźnie prowadzili Bochniakowie , a później Brodowski Franciszek, następnie jego syn Jan a obecnie wnuk Andrzej Brodowski, naprawia głównie samochody. W okresie powojennym sytuacja materialna ludności we wsi była bardzo trudna, przeludnienie, małe gospodarstwa i brak możliwości zarobkowych.

Po wojnie zwłaszcza w latach 60-tych gdy rolnicy mieli więcej pieniędzy ze sprzedaży włókna, lnu i konopi oraz buraków cukrowych rozwinęła się produkcja cegły , która dawała zatrudnienie miejscowej ludności i dość dobrą jakość cegły. Na pograniczu Błażka i Moczydeł Nowych wbudowali cegielnię, Adamek i Paszkowski z Moczydeł Nowych. Ich udziały przejęli następnie Dziewa Edward z Błażka i Brodowski Jan z Batorza ostatnio Jaworski Józef z Błażka.

Drugą cegielnię posiadali na początku lat 60-tych: Skrzypek Stefan, Jagieło Aleksander i Sokół Ludwik. Ostatnio (lata 90-te XX w.) cegielnia ta była w posiadaniu Józefa Wiśniewskiego i Łatki Jana obaj z Błażka. Trzecia cegielnię wybudowali mieszkańcy Błażka Dycha Jan, Surma Paweł i Władysław Paszkowski. W stadium końcowym odkupili ją, p. Maszewski i Bigos z Kraśnika, a przystąpił do spółki Wiechnik Edward z Błażka. (zmarł nagle podczas palenia cegły w 1986 r.). Z tej cegielni w latach 70 - 80-tych XX w. pochodziła najlepsza cegła na terenie gminy.

Na początku lat 90-ch cegielnia zaprzestała produkcji z powodu choroby i śmierci najważniejszego udziałowca p. Maszewskiego z Kraśnika. Od połowy lat 90-tych funkcjonuje tartak u p. Jozefa Wiśniewskiego. Wybudowany także w tych latach młyn z walcami do produkcji mąki pytlowej jest nieczynny z powodu sporu udziałowców (Głaz, Wiśniewski).

Ostatnio po roku 2000 ruszyła produkcja doniczek na kwiaty u P. Miguta.. Od połowy lat 90-tych początkowo w remizie OSP a od stycznia 2006 r. we własnym budynku produkowane są cukierki przez firmę Smyła Jerzego z Błażka. Po likwidacji na początku lat 90-tych Spółdzielni Usług Rolniczych na bazie Kołka Rolniczego funkcjonuje firma handlowa p. Rządza z Bychawy , która

zaopatruje rolników w nawozy, materiały budowlane i pasze.

Od 2000 roku z przerwami z istniejących zbiorników SUR firma Jerzego Krzysztonia ze Zdziłowic sprzedawała paliwo do ciągników i samochodów. Istnieją także firmy przewozowe prowadzone min. Przez: Jaworskiego Jozefa, Rugałę Sylwestra, którzy świadczą transport głównie przewozowy.

W miejscowości Błazek działają następujące firmy handlowe:

- H. Lenart, Sklep spożywczo-przemysłowy;
- J. Krzysztoń - sklep spożywczy;
- L. Spryszak - sklep wielobranżowy „Groszek” w remizie OSP;
- R. Dziewa - kawiarnia w budynku MBM;
- J. Smyl - pijalnia piwa oraz sklep spożywczy.

Największą firmą produkcyjną w Błazku funkcjonującą od 1994 r jest Zakład Przetwórstwa Mięsnego Barbary Wereskiej z Batorza, który zajmuje się skupem i ubojem żywca i produkcją wędlin. Posiada własny sklep firmowy oraz drugi w Modliborzycach a także własny transport. Linia produkcyjna jest dostosowana do wymogów obowiązujących w UE. Zatrudnienie wynosi ok.20 osób.

Inwestycje - zakończenie budowy drogi do Szastarki w 1957 roku elektryfikacja wsi w 1967 roku ,budowa wodociągu wiejskiego w 1980 roku, telefonizacja wsi 1997 r., lata 1980-90

Błazek otrzymał połączenie drogami asfaltowymi z wszystkimi miejscowościami ościennymi wybudowany został chodnik . Remiza OSP wybudowana w roku 1967 została ostatnio adaptowana w roku 1992.

Aktualnie trwają prace modernizacyjne mające na celu rozbudowę sali widowiskowej wraz z zapleczem po kątem organizacji zabaw i imprez okolicznościowych. OSP w Błazku jest wyposażona w nowoczesny samochód bojowy oraz samochód lekki „Lublin 3” przeznaczony do celów operacyjnych

Od początku lat 80-tych wieś Błazek jest jedna z zamożniejszych wsi w gminie ,dzięki odpowiednim glebom do produkcji owoców miękkich , tj. malina, aronia, porzeczka czarna. Większość gospodarstw posiada kombajny do zbioru zbóż, w samochody osobowe wyposażona jest prawie każda rodzina, a większość z nich rozbudowuje lub buduje nowe większe mieszkania. Aktualnie wieś liczy 734 mieszkańców, zajmuje powierzchnię 970 ha.

[Więcej zdjęć - galeria](#)

[Błazek - mapa](#)

[Zdjęcia lotnicze Gminy Batorz](#)